



Theophili Raynavdi Societatis Iesv Theologi, Opera Omnia

Tam hactenus inedita, quàm alias excusa, longo Authoris labore aucta & emendata : Accessit Tomvs Integer Complectens Indices Septemdecim in vniversum Opus, omnium quotquot prodierunt locupletissimos, Qvibus Absolvts Divinae Av Humanae Eruditionis Thesaurus Orbi literato aperitur ; Adiectus est ...

Raynaud, Théophile

Lugduni, 1665

Capvt XII. Virgæ Aaronicæ, flores, fructus; productionis Christi, & nostra per eum salutis, symbola.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79561)

Virgo peregit tempora pariendi: virga autem non habuit tempora germinandi. Virgo habuit tempora pariendi, virga autem alio die, quod natura non habuit, protulit. Illa enim decursis nouem mensibus peperit, virga alia die quod natura non habuit germinauit. Virginem, dicit Iudæus, parere natura non patitur, Deus enim qui innumeris mirabile signum ostendit contra naturam, vt alina loqueretur, ipse mirabilius facere voluit, vt Christus de Virgine nasceretur. Rursus paulo post. [Virga illa (vnde agebamus,) Aaron, Virgo Maria fuit, quæ nobis Christum verum Sacerdotem concepit & peperit, de quo Dauid cecinit, *Tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech*. Superiori namque versu iam dixerat, *Virgam virtutis tuæ, emittet Dominus ex Sion*. Et Esaias propheta aperit Mariam Sanctam designat dicens, *Exiet virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet, & requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus scienciae & intellectus*. Quod ergo hæc virga nubes produxit, imago Domini corporis fuit.]

418. Veniunt in eandem sententiam, & virgæ Aaronicæ de Deipara interpretationem, complures alij è Patribus. S. Cyrillus Catech. 12. confutans Iudæum nati è Virgine Christi inficiatorem. [Virga Aaron, quod reliquæ arbores per annos plures faciunt, hoc per vnā noctem fecit. Quis enim nescit, quod virga cortice destituta, etiam si in medijs fluminibus plantetur, nunquam florebit. Sed cum Deus non naturam arborum sequatur, verum naturæ est factor, etiam infuata siccaque virga, & sine cortice effloruit, & nucum fructum protulit. Qui igitur virgæ, propter typicum summum Sacerdotem præter naturam fructum tulit: nunquid virginis, & verum Sacerdotem summum pareret, hoc non conferret.]

Pulcherrimè S. Bernardus hom. 2. super missus est, varia Deiparæ in Scripturis symbola profertens, hæc addit inter cætera, cum deuenit ad virgam Aaron. [Quid rogo virga Aaron florida, nec humectata, nisi ipsam concipientem, quamvis virum non cognoscentem? huius magni miraculi maius mysterium Esaias edisserit, dicens, *Egredietur virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet*, Virgam, Virginem; florem, Virginis partum intelligens. Sed si tibi quod nunc in flore Christi intelligi dicitur, superiori videtur aduersari sententiæ, qua non Virga flore, sed floris fructu designari dicebatur; noueris in eadem Aaronicæ Virgæ, (quæ non solum floruit, sed & fronduit, & fructum emisit, non solum flore vel fructu, sed ipsi etiam frondibus, eundem significari. Noueris & apud Moysen, nec fructu Virgæ, nec flore, sed ipsa Virga demonstrari. Illa vtrique Virgæ, qua feriente, aqua vel diuiditur transiit, vel de petra excutitur bibituris. Nullum autem inconueniens est, diuersis rebus, diuersis ex causis Christum figurari: & in Virga quidem potentiam, in flore verò fragrantiam, in fructu autem saporis dulcedinem: in frondibus quoque seculam eius intelligi protectionem, qua videlicet paruulos de se confugientes sub vmbra alatum suarum protegere non desinit, siue ab æstu carnalium desideriorum, siue à facie impiorum qui eos afflixerunt. Bona & desiderabilis vmbra sub alis Iesu, vbi tutum est fugientibus refugium, gratum fessis refrigerium. *Miserere mei Domine Iesu, Miserere mei: quoniam in te confidit anima mea, & in vmbra alarum tuarum sperabo, donec irascatur iniquitas*. In hoc tamen Esaiæ testimonio, florem filium, virgam intellige matrem: quoniam & Virga floruit absque germine, & Virgo concepit non ex homine. Nec virga virorem floris læsit emissio, nec Virginis pudorem, sacri partus edictio.]

419. Posset non abs re, in eandem sententiam laudari Richardus Victorinus opusc. de comparatione Christi ad florem, & Mariæ ad virgam. Nam multus est in faciendâ B. Virginis conceptione cum virga: &

cum eam virgam & florigeram & fructiferam exhibeat, allusisse videtur ad typum in quo versamur. Sed quod in actu (vt sic dicam,) signato, ad adducendo potius eius loco S. Ildephonsus serm. 6. de assumpt. Cuius tamen prius emendanda est immemoriam, qua miraculum frondentis virgæ, differt in diem tertium: cum scriptura prodar id factum die secunda. Immemoriam ingessisse videtur S. Ildephonsus quod S. Gregor. 14. Mor. cap. 29. florentem prius aridam Aaronis virgam adaptans Christo resurgenti, ait Christum virgam mysticam, triduo post reuixisse & floruisse quibus verbis S. Gregorius, non ad historiam sed ad inædicatam ei allegoriam respexit. Sed ad rem. [Quid aliud præsignabat (ait Ildephonsus) virga illa Aaron, quæ in tabernaculo Domini posita, tertia die inuenta est geminasse? Iamque dilatatis folijs eruperant flores, qui turgentibus gemmis in amygdalis deformati sunt. Virga ista, sacra est Virgo Maria, quæ neque sata, neque radicata, sine vlllo cultore, tertio die, hoc est tertio sæculi tempore sancto Spiritu est fecundata, nobisque Deum genuit & hominem Christum: cuius vtraque substantia, bene per amygdalam est figurata.]

Vigiliis pulchrè typum quem prosequimur proposuit l. 3. contra Eutychem non multum ab initio, sic scribens. [Si generis suæ naturæ germina & fructum propriæ qualitatis ex se ipsis ligna producant, non dubium est, Iesicæ radicis Virgam, beatam videlicet Mariam, naturæ suæ germen, id est, Dominum Iesum ex suæ carnis materia protulisse. In cuius inclyti Sacramenti mysterium, sacerdotis Aaron virga, absque opere & subsidio tertius cultus, absque consuetis & legitimis coralibus ministerij alimentis, in tabernaculo federis posita germinauit, manifeste satis & apertè designans indicio, Mariæ Virginem absque terreni, id est homini feminis officio, Christum Dominum paritum. Quod & in Daniele certo futuri mysterij præstigio demonstratur, dum sine manibus excidi lapis de monte videtur, id est Christus sine humani coitus opere, de Virginis corpore nasciturus ostenditur. Quis tam stolidus, acque mentis erit alienæ vt lapidem credat de monte sine manibus excisum, & non credat Christum de corpore Virginis sine semine natum, cum Magis illud tantummodò visum, hoc autem veracissimè factum fuerit, quia vt crederetur quod mirabiliter futurum erat in Christo, mirabilis eundem facti præcessit imago, vt sicut lapis sine manibus excidi de monte, & sicut Virga germinare potuit sine cespite, ita Christus de Virgine nasci potuerit sine semine. Quod etiam Iacob in suis benedictionibus declarat, dum sub persona Iudæ, prophetiam appellat, & dirigit in Christum dicens, *Ex germine filii mei, ascendiisti*. Non ait *ex semine*, sed *ex germine*, illius sine dubio Virgæ, quæ de Iesicorta radice, nouo miraculi genere, Christum Dominum germinauit.] Denique Bruno in allegorijis Tilmanni in cap. 2. 5. Exodi, virgam Aaronis ex arida florentem interpretatur B. Mariam, quæ arida & sine semine peperit Dei filium. Scitent similibus Virgæ Aaronicæ ad Deiparam accommodationibus, scripta sanctorum. Idem perpulchrè habet Philippus Abbas l. 1. in Cant. c. 6. [Noctis (inquit) virgam Aaron aridam, die altero fronduisse, & fomentis naturalibus non adiutam, nubes nouitate mirabili protulisse: In qua noli dubium quin rectitudo Virginis figuretur, quæ stupente natura, virum nesciens, ad pariendum filium promouetur.]

Eiusdem Virgæ Aaronicæ, adiuncta omnia in Christo.

240. Quando igitur virga Aaron tam bellè Deiparam adumbravit, age tria illa quæ dixi, in Deipara Christum concipientem consideremus: emissionem inquam frondium,

fructum, florum, & fructum. Delineatam esse his omnibus Christi ex matre incoquinata productionem, certum est. Nec est quod quis miretur, tam varia tantque sciunda symbola de eadem re accipi, & Christum ex matre prodentem incorrupte, germen, & fructum, & florum, & fructum dixi. Nihil enim interest, (ait Guericus serm. 2. de annunc.) (Sicce germinis, huc fructum, aut florem dixeris, cum hæc omnia, immo infinita alia, vnus Christus sit. Res vna, sed multiformis floris, & virtutis vnus operatio multifida, qui si infinita nomina paupertas humani sensus, & sermonis, pro similitudine commendauerit, rei tamen implere significationem non poterit. Bene autem simul vocatur germen, & flos, & fructus, qui sine gradu profectus ab initio conceptus fuit, omni virtute & gratia in ipso exitit perfectus. In nobis enim, primum germen est, cum fides in confessionem protumpevol opus manifestum; postmodum flos, cum super profectum efflorescit iustificatio Dei, quodam (peccatis) decore viretum. Denum autem fructus, cum beatitudo faciat hominem consummatum. Quia ergo in Christo contrarium planè accidit; cuiusque similitudo & semel, inchoata procreta & consummata fuit perfectio, mentio typis illis, totidem in nobis status exprimentibus, delineata est cepta simul & perfecta Christi laudibus.

Ac primum frondes.

141. Frondes Virgæ, Verbum hominem factum,
fædè exhibent. Quid enim homo nisi folium quod ven-
to rapitur? Non scripturæ modo, sed & exterorum li-
bræ, cum comparatione libenter vsurpant, quia hu-
manæ naturæ labilitatem & caducitatem, commodè
repræsentant. Pyrrhoni Academico, fuisse semper in ore
verbum illos ex 6. Iliados, Laertius autor est.

Tale quidem genus est hominum, quale est foliorum:

Quorum hac, ventus humi fundit; rursum illa viresce
Proferi sylva, simul veris iam afflauerit aura.

Et Asilophane hæc profert Clem. Alexan. 4. Scdm
cap. 4. [Agrie obſcuræ vitæ homines, generationi fo-
reriorum ſimiles, imbecilli, ceræ ſignenta, foliorum i-
ſte vmbraſ reddentia, enanidi, inolucres, vnius tan-
tum diei vitam habentes.] Itaque folium aptiſſimè ex-
hibet humanam conditionem, & noſtræ naturæ ſig-
nificatam.

To vique demisit se Deus nostri causa, id est quod
 paulo ante ex Bernardo audisti, vt et nobis ab actu
 vanae vultus, & ad concupiscentiarum ardoris regere-
 rentur, rotaeque naturae nostrae a gehenna inflama-
 re, sub his folijs temperatio accederet. Est plan-
 tiolum quod nunquam desinit, vt habet Psal. 1.
 Item locum de Christo accipit ibi S. Chrysostomus.
 Nunc minus perspicue Apocal. 22. folia Christi dicun-
 tur esse ad sanitatem gentium. De eo namque intelli-
 ges et verba, Ansbertus, Richardus, Rupertus, Io-
 achim Abbes, & complures alij. Sunt autem ad sani-
 tatem gentium, id est ad conciliandam obliuioni
 gentium peccatorum, & curationem a malis om-
 nibus, tandemque felicitatem in qua solalocum habet
 vera fides, dico in Morale dist. 1. n. 260. Hæc sunt
 hæc Christi folia, ad quæ Ethnicos ab Origene invita-
 tos prociat Epiph. heresi 64. initio. [Tempore quodam
 (inquit) deserunt ipsum Græci, & ad ascensum simulach-
 ri. Serapij appellati, locatum, inferunt frondes
 palmorum portigere his qui ad nefarium opus & ado-
 rationem simulachri accedebant. Talem enim habi-
 tuum, ferunt sacerdotes eius simulachri. Ipse vero acce-
 pit frondes huius, magna voce ac confidenti mente, nihil
 timens, neque hæsitans, clamabat dicens: Venite ac-
 cipite non frondes simulachri, sed frondes Christi.]

Item flores.

421. In flore, qui cum frondibus ex Virga progeminat, Christum ex matre Virgine editum insinuari, multa demonstrant. Neque enim ad æternam generationem placet recurrere cum S. Dionysio cap. 2. Diu. Nom. parte 1. *sub flore*. ubi Filium & Spiritum sanctum vocat, *germina plâta diuinitis & veluti flores, ac super, substantia luma*na; sed sitis in productione temporalis, secundum quam, Verbum est homo. At quid homo, iuxta frequentissimum scripturatum & profanorum etiam auctorum vsum, nisi flos? Legendus qui elegantissime id verbat S. Basilii hom. g. hexæm. & S. Gregorius 11. Mor. cap. 27. circa illud, *homo natus de muliere*, quasi flos egreditur & conuertitur. Perpulchre Clem. Alexand. 1. Prædiag. cap. 8. liberos ex coniugio existentes, vocat [matrimonij] flores quos quidem carnalium pratorum diu nos colligit agricola. Itaque Christus homo, scilicet flos in specie exhibitus est.

Boque spectavit diuinum consilium vt Christus conciperetur in Nazareth, quod nomen interpretatur *flor*, ait S. Bernardus hom. 1. super missus est addens flores Christi fuisse anteriora illa Christi prænancia signa atque ænigmata, quæ Christo fructu sublimi adueniente, decidunt & auerunt. Decidit enim & emarcuit vniuersa Hebræe gentis ac religionis speciositas, Christo prodente. Non incommoda interpretatio. Sed illa commodior, vt flor sit ipsemet Christus, qui [vultu concipi flor in flore, intra forem, id est intra Nazareth quod interpretatur *flor*, vt fieret ipse flor] flores, hoc est *Nazarenus*. Concordant omnia *flori*. Concipitur flor manens in flore hoc est in Nazareth. Verba sunt autoris tractatus de pass. Dom. sub imagine vitis vñ cap. 17. qui *florem celi*, (sic etiam loquitur de Dei verbo,) *flori* terreno subitancie Beatissimæ Virginis illigatum, ploribus prosequitur.

Non defuerunt qui Christum alia ex causa Nazarenum dictum, censuerint: Nimirum à legali Nazareæto, quo perfectum Christum existimant. Videturque eis suffragari illa notatio nominis Hebraici *Nazarenus*, à separatione, grauius plerisque authoribus arctidens: vt Hieronymo, Eusebio, Nazianzeno quos adducit Toletus in cap. i. Lucæ annot. 50. Nazareni quippe legales, ob insignem sanctimoniam, separati erant à vulgo Hebræorum. Astruunt eam Hebrææ vocis notationem, qui volunt eam vocem Hebræicè scribi per *Zain*, vt Hieronymus à Rûa Controu. 4. posuit, & Leo Castrius Isaïæ 11. Vbi Cornelius quoque ad verum i. testatur, se cum curiose scrutatus esset titulum Christo pendenti superpositum qui in æde S. Crucis in Ierusalem Romæ afferuatur, deprehendisse, vocem *Nazarenus* in eo titulo, per *Zain*, scriptam potius videri. Et non esset quidem difficile monstrare, qua ratione Christus, attenta hac vocis illius notatione & notione, dici poterit *Nazareus*, vel *Nazarenus*: Fuit enim verè separatus, non modò à vulgo Iudeorum, sed ab omni planè cõu creaturatum, tametsi sanctissimum. Egregiè omnino de Christo Nazareo, iuxta hanc vocis notionem ac ethymologiam, disserit Rupertus in cap. 2. Matthæi, ad illud. *Quoniam Nazareus vocabitur*. Ibidemque, verba illa Iacobi Genes. 41. de benedictionibus & suis & antiquorum omnium Patrum prolata. *Eiant in capite Ioseph, & in vertice Nazareus inter fratres suos*, nec non ritus omnes legalium Nazarenorum, Christum replexisse confirmatquo ipso satis insinuat legem Christi Nazarenorum, qualem pro Deipara astruere nititur Baptista Poza l. 1. Elucid. tract. 7. cap. 10

43. Reuera tamen non fuisse Christum legalibus Nazareis annumeratum, verisimilius apparet: Idque longa disputatione cuincit Alfonso Mendoza q. 5. positiva à num. 9. qui contendit, Christum dictum esse

Ll 2

Nazaratum

Theoph. Raynandi Christus.

Nazareth à patria Nazareth, vel à florulentia, quam fert nomen *Nazareth*. Vnde eam vocem Hebraicè, asserit scribi per *Tjade*; quod alij item plerique tradunt, & nominatim Viegas in c. 11. Apocal. comment. 3. lect. 22. & Barrad. t. 1. lib. 10. cap. 11. Multus etiam est in ea vocis ethymologia vindicanda Toletus in cap. 1. Lucæ annot. 50. Ratio quoque aperte, legalem illam Christi Nazarethum refellere videtur. Christus enim, prudentissimè, communem vitæ formam delegit, ut omnibus omnia fieret. Videndus D. Thomas 3. p. q. 40. *serè per terram*. Atqui si Nazarethum legalium institutum suscepisset, non seruasset communis vitæ tenorem. Quid quod & vinum bibere solebat, vnde ab impijs criminatoribus, vini potator audiuit, & passim accedebat ad vitæ functos, quæ duo legales Nazarethi omni studio vitabant? Itaque Christus non est dictus *Nazarethus*, aut *Nazarenus*, quod Nazarethum legibus institutisque astringeretur; sed vel ab habitatione diuturna in vrbe Nazareth, quæ est Abulensis sententia in c. 13. Math. 9. 79. vel certè à florulentia, nomine Nazarethi expressa, iuxta vocis huius notionem, quam aiebâ fuisse probatâ auctori tractatus de pass. apud Bernardum. Indubitatus Bernardus idem pro more mellitissimè prosequitur ferm. 2. de aduentu. his præter cætera. [Virgo Dei genitrix, virga est, flos filius eius, flos itaque filius Virginis, flos candidus & rubundus, electus ex millibus. Flos in quem prospicere desiderant Angeli, flos ad cuius odorem reuiuiscunt mortui: & sicut ipse testatur, flos campi est, & non horti. Campus enim sine omni humano flore ad miniculo, non seminatus ab aliquo, non defossus sarculo, non impinguius fimo. Sic omnino, sic Virginis alius floruit, sic inuoluta, integra, & casta Mariæ viscera, tamquam palcos aeterni vitoris, florem protulere, cuius pulchritudo non videat corruptionem, cuius gloria in perpetuum non marcescat.] Copiosius idem tradit ferm. 47. in Cant. vbi de Christo flore campi, nec sulcati vomere, nec defossi sarculo, nec fimo impingui, nec manu hominis seminati: quod est alijs verbis idipsum dicere quod nos de flore è virga non humecta, subito & citra omnem humanam operam prodeunte proposuimus, consentaneè ad ea quæ de hoc flore è deserto prodeunte, dixit S. Hiero. in Epitaphio Lucinij Boetici *initio*. Sed præstat in virga flore sistere.

Virgo Dei genitrix, (inquit Richardus Victor. O. puls. de virga & flore ad Mariam & Christum collo. 15.) virga est, flos filius eius: O quam benè quam rectè flos dicitur, qui ex Virga Virginali producitur. Quid flore tenuius, qui flore tenerius? Quid ad tactum lenius, quid ad portandum leuius? quid flore formosius quid flore fragrantius, quid flore fructuosius si esse? Num attendimus? In flore namque mellificatio, ex flore fructificatio. Ex flore itaque, fauus & fructus. In fauo mel & cera: in fructu potus & esca. Si parua sunt ista, adde quia & in flore est medicina. Quid namque flore tenuius cum astringitur? quid tenerius cum attritur. Quid lenius cum attritur? quid leuius cum portatur? quid speciosius cum aspicitur? quid fragrantius cum odoratur? quid vilius, si effectus attenditur? Septem itaque sunt quæ in flore miramur: tenuitatem, teneritudinem, lenitatem, leuitatem, pulchritudinem, odorem, vilitatem. Ex his itaque collige, Virginis ille filius, qualis inuenitur ab illis quibus in florem vertitur.

424. Eodem serè modo Orig. t. 1. in Ioan. *sub finem*. Christum quibaldam florem esse dixit, alijs virgam. Nam de Christo accipit illud, *visitabo in virga iniquitates eorum, misericordiam autem meam non dispergam ab eis*. His igitur qui seruantur, florem esse Christum dicit, suauissimum & fragrantissimum: pereuntibus verò, virgam qua cortipiantur, & conterantur. Hanc ex Origene doctrinam, expressit aperte S. Augustinus in cal-

ce sermonis 99. de temp. Quamquam magis probat Origenes, ut dicatur; iidem Christum virgam esse ac florem; quod non aliud sit flos, quam virga extenuata: ac proinde statuit, Christum florem esse, quatenus non intra primum saeculum mansit apud Deum vbi in principio erat, sed à seipso quadantenus egrediens, factus est Verbum homo; quod Origeni est. Virga florem ascendere. Sic igitur ortus est Christus *flos florum*, prout eum nominat Petrus Damiani ferm. 1. in fine, & floruisse in prima sua generatione Christum monstrat, quod in secunda dictus est resurrexisse: Expendit id per pulchrè S. Maximus hom. 5. de Pasch. in fine. [Depositis (inquit) corruptelæ corporalis exuijs, rediitua carnis assumptione resurrexit, sicut ipse ait per Prophetam; *resurrexit caro mea, & ex voluntate mea cõfitebor illi*; Resurrexit (inquit) caro mea. Videte quo verbo vsus est. Non ait *floruit*, sed *resurrexit*. Non enim resurrexit, nisi quod ante floruerit. Floruit autem caro Domini, cum primum de Mariæ Virginis illibata vulua processit. Sicut ait Esaias dicens: *Exiit virga de radice Iesse & flos de radice eius ascendit*. Resurrexit autè, cum fuscio per Iudæos corporis flore, rediitua de sepulchro resurrectionis gloria germinauit, & in floribus modum, odorem pariter & nitorem cunctis hominibus immortalitatis afflavit: odorem bonorum operum suauitatem circumferens, nitorem & incorruptelam perpetuæ diuinitatis ostendens.] Floruit igitur Christus in effusione ex matre, tuncque se prodidit *florem ex flore*, ut pulchrè loquitur Guericus ferm. 1. de Nati. Virg. in fine, natus de Virgine Virgo. Eodem refertur ritus sacer rosæ aureæ; nam quamuis sunt alie præterea causæ ritus illius quas sigillatim persequitur Innoc. v. 1. ferm. 2. de Domin. 4. Quadrag. & illustrare licet ex alijs qui eum ritum attingunt vel explicant, ut Blesensis ferm. 13. Rupertus 4. de offic. c. 13. Durandus Miniat. lib. 6. Ratim. cap. 53. Gregorius 1. de benedict. cap. 40. tamen præcipua ratio est, ut exprimat Christus flos, ut egregiè declarauit Alexander 3. epistola ad Regem Francorum quam Gregorius supra exhibet, & Picardus in Notis ad lib. 3. Neubdg. c. 4. & idcirco ait Alexander (quod Innocentius quoque non omisit), hunc florem florem balsamo iungi & musco tиро perfundi, ut significetur triplex Christi substantia; Verbum, corpus, & anima. Sed de eo tunc alibi diligentius.

Commoda à Christo flore.

425. Quanta nobis ex hoc flore bona adueniunt, nullus sermo assequatur. In primis enim odorem notitiæ Dei mundo intulit, quod S. Cyrillus I. de fide ad Reginas, infert ex illis Apostoli verbis 2. Cor. 2. *Deo autem gratia, qui semper triumphat per nos in Christo, & odorem notitiæ manifestat per nos in omni loco: quemadmodum Christi bonus odor sumus Deo in his qui salui sunt, & in his qui pereunt; alius quidem odor mortis in mortem, alius autem odor vitæ in vitam*. Exclamat ad hæc verba S. Cyrillus [Et quomodo Christus non est Deus?]; si enim inhalat nobis patris cogitationem, estque odor notitiæ Patris, eiusque verè fragrantia, necesse planè est esse Deum, in flore humanitatis tam cœlestem afflantem odorem. Quemadmodum enim humanitatis fragrantia hominem significat, ita etiam odor Deitatis, eiusque inhalatio Deum. Hæc est S. Cyrilli ex illis Apostoli verbis ratio, quæ insigne floris nostri commodum exhibet, nempe illatam ab eo in orbem notitiam Dei. Vltiora bona ex Richardo licet petere, citato proxime libello. [Qui incredulis (inquit,) & præuicatoribus est lapis offensionis, & petra scandali, flos est, spe & amore inhaerentibus illi. Flos vtique mirabilis, spe & vilitate singularis, flos inquam est filius Virginis. Flos tenuis, ad indignationem, tener ad miserationem, mansuetudine lenis, damnatione leuis, pulcher per conuersionem

testationem, fragrans, per repromissionem, viles per remissionem. Est ergo tenuis in flagellis, tener in misericordia; lenis in donis, lenis in præceptis, pulcher in exemplis, fragrans in promissis, fructuosus in præmiis. Hic flos, factus est nobis medicina: ex illo mel & cera, in ipso potus & esca. Medicina in redemptione, potus & esca in iustificatione, mel & cera in glorificatione. Ex hac medicina, sanitas sempiternæ incorruptibilitatis. Ex eius esca, refectio internæ salutis. Ex eiusmodi potu, ebrietas æternæ securitatis; de illius cera, splendor summæ claritatis, in eius melle, dulcor indeficientis felicitatis.

Non est quod vicius floris huius vitilitas propheatur. Vides enim venisse nobis omnia bona pariter cum illo, & æterni floris (quo nomine Christum vocat Ambr. Leus. hom. 6. de Deip.) æternam esse fragrantiam, nonquam intermoriatur. Quamquam spectasse potius videtur Ambr. deus, perennem floris nostri speciositatem, & iugem odorem, etiam in cruce, quod Ambrosius 1.2. de Spiritu Sancto cap. 5. verbis his demittit. [Opus ergo spiritus, virginis partus est: opus spiritus, fructus est ventris, secundum quod scriptum est benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Opus spiritus, flos radicis est. Ille, inquam flos, de quo bene est prophetatum. Erit virga de radice Jesse, & flos de radice eius ascendet. Radix Jesse Patriarchæ famulus Iacob; virga Maria, flos Mariæ Christus, qui bonum odorem fidei toto sparsit orbe, virginali ex utero genuit, sicut ipse dixit: Ego flos campi & lilium convallium. Flos odorem suum succisus reservat, & contritus accumulatur, nec aulius amittit. Ita & Dominus lesus, in illo patibulo crucis, nec contritus emaruit, nec aulius enavit, sed illa lanceæ punctione flocus, sacro speciosior fusi coloris cruce netavit; non ipse nescius, & mortuus æternæ vitæ munus exhalans. In hoc igitur spiritus sanctus virgæ regalis flore requirit.]

Fructus virgæ Aaronicæ, Christi aptati.

426. Extremum quod in virga Aaronica considerandum proposueram, fructus est qui ex ea germinavit. Verè ac propriè cadere in Christum nomen fructus, eo quod in illum omnis apparatus anteriorum legum referebatur, ibique desinatur, æquè ac in fructum tradunt quæcumque alia fundit planta, S. Bernardus egregie prosequitur hom. 1. super missus est, ex quo etiam insignis & planè mellitissimus locus suppetit (hom. 3. eiusdem argumenti,) de huius fructus benedictionibus. Alloquens enim Deiparam, & librans illa ad eam Gabrielis verba, benedictus fructus ventris tui, sic excutit in huius fructus benedictiones. [Non quia tu benedicta, idè benedictus fructus ventris tui, sed quia ille te prævenit in benedictionibus dulcedinis, idè tu benedicta. Verè etenim benedictus fructus ventris tui, in quo benedictæ sunt omnes gentes, de cuius plenitudine tu quoque accepisti cum cæteris, et si distantes cæteris. Ac propterea quidem benedicta tu, sed in mulieribus: Ille verò benedictus, non in hominibus, non inter Angelos, sed qui est ut ait Apostolus, super omnia Deus benedictus in secula. Dicitur benedictus vir, benedictus papis, benedicta mulier, benedicta terra, vel si quid tale in creaturis benedictum esse memoratur; sed singulariter benedictus fructus ventris tui, cum sit super omnia Deus benedictus in secula. Benedictus ergo fructus ventris tui; Benedictus in odore, benedictus in sapore, benedictus in specie. Huius odoriferi fructus fragrantiam, sentiebat qui dicebat, Ecce odor filij mei, sicut odor agri pleni, qui benedixit Dominus. An non verè benedictus, cui benedixit Dominus? De sapore huius fructus, quidem quod gustaret, taliter eructabat dicens, Gustate & videte, quod

Toeph. Rayn. Christi.

nia suavis est Dominus. Et alibi: Quam magna multitudo dulcedinis tue Domine, quam abscondisti vimentibus te. Et alius quidam, si tamen gustasti, (inquit,) quoniam dulcis est Dominus. Et ipse fructus de se, invitans nos ad se: Qui edunt me, (inquit,) adhuc esurient, & qui bibunt me, adhuc sitient: Vtique propter saporis dulcedinem hoc dicebat, qui semel gustatus, magis excitat appetitum. Bonus fructus, qui animarum esurientium & sitientium iustitiam, & esca, & potus est. Audisti de odore, audisti de sapore; audi & de specie. Si enim fructus ille mortis, non solum suavis fuit ad vescendum, sed etiam, teste scriptura, delectabilis aspectu, quanto magis huius vitalis fructus vinificum decorem debemus inquirere, in quem teste alia scriptura, desiderant etiam Angeli prospectare? Cuius pulchritudinem in spiritu videbat, & in corpore videre cupiebat, qui dicebat, Ex Sion, species decore eius. Et ne mediocrem tibi videatur commendasse decorem, recole quod in alio Psalmo legis, Speciosus forma præ filiis hominum, diffusa est gratia in labijs tuis, propterea benedixit te Deus in æternum. Benedictus ergo fructus ventris tui, cui benedixit Deus in æternum. Insignia sunt quæ idem Bernardus ferm. ad Milites Templi cap. 7. tradit de hoc fructu, ex flore antecuratore procreato, & odoratissimo, ac suavissimo.

Sive nuces fuerint, sive amygdalæ.

427. Verùm hæc generalia sunt, & ad Christum sub cuiuscunque fructus imagine adumbratum, æquè pertinentia. Hæc ergo potius in nucibus virgæ nostræ, frangentes (quod facere admonet S. Bernardus ferm. 1. in cena Dom.) nuces emissas è virga virtutis Domini. (Quod ergo hæc virga (inquit) S. Aug. ferm. 3. de temp.) nuces produxit, imago dominici corporis fuit. Nux enim habet trinum in suo corpore substantiam, unionem, corium, testam, & nucleum. In corio caro, in testa ossa, in nucleo interior anima comparatur. In corio nucis, carnem significat Salvatoris, quæ habuit in se asperitatem, vel amaritudinem passionis. In nucleo interiori declarat dulcedinem Deitatis, quæ tribuit pastum, & luminis subministrat officium. In testa lignum interfrens crucis, quod non discrevit ut quod foris & intus fuit, sed quæ terrena & celestia fuerunt, mediatoris ligni interpositione sociavit, dicente beato Apostolo, quia ipse per sanguinem crucis suæ, pacificavit omnia quæ in celis sunt, & quæ in terris.]

Non absimiliter S. Paulinus Natali 9. S. Felicis, verbis illis.

Virga nucis Christus, quoniam in nucibus cibus intus,
Testa foris, & amara super Viruli cute cortex.
Cerne Deum nostro velatum corpore Christum,
Qui fragilis carne est, verbo cibus & cruce amarus.
Dura superficies, verbum crucis, & crucis esca est.
Cælestem Christi claudens in carne medullam,
Sed cruce dulcis item, quia protulit arbore vitam
Vita Deus noster: Ligno mea vita pependit
Ut flaret mea vita Deo.

Nucem, hi Patres accepisse videntur, iuxta vulgatum votis usum. Id enim interit (iuxta Augustinum) testæ nucis, lignum crucis, aperit insinuat, & concinnissimè explicat securus de more Augustinum, Prosper 1. p. de promiss. c. 10. adducendus cum de Christo, Rege per crucem. Alibi tamen peripicue S. Augustinus, nuces (quod habet vulgata editio,) interpretatur Amygdalas. Ita expressè habet ferm. 99. de temp. ilque secuti Patres alij, æquè in amygdala; præsignificatam agnoscunt Christi effectionem; indeque obventuram mundi salutem. Profero vnum, aut alterum. S. Hildephorus ferm. 6. de Assumpt. agens de Virga Aaron, quam docet Deiparam Virginem adumbrasse, de fructu amygdalarum sic disserit. [Christi utraque substantia, bene per amygdalam est figurata. Amygdala namque,

ex carne, osse, & nucleo constat. Sic Deus & homo, in una persona est Iesus Christus. Et in amygdala quidē, caro exterior amarissima est; nucleus verō interior, vescentes grata dulcedine reficit. Sic & Christus, per humanitatem, passionis amaritudinem sensit: per diuinitatem, impassibilis mansit.]

Amedeus Lausan. hom. 1. de Deip. in fine, agens de contentis in arca, inter quæ erat virga Aaron quæ fronduerat, agnoscens eam esse typum Deiparæ, subdit. [Virga dicitur B. Maria, vt potē gratiosa, & recta; subtilis, & porrecta. Gratiola per vere cuniliam & formositatem; recta per Iudicium & æquitatem; subtilis per contemplationis ingenium porrecta per vitæ meritum. Effloruit autem de Spiritu sancto, sicut virga Aaron floruit ex miraculo. Illa fructum protulit amygdalinum; ista & optimam protulit amygdalam, habentem nucleum & testam, nucleum, vt reiciat; testam, vt contegat. Nucleum in diuinitate, testam in humanitate. Vis nosse nucleum? Audi, quia in principio erat Verbum Testam nosse desideras? Audi, quia Verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Vides ergo quia nucleus in testa, Verbum est incarnatum. Et quoniam testa corticem etiam habet, corticem intellige in carnis amaritudine, testam in resurrectione, nucleum in Deitate. Cortice Christus nos sanat, testa corroborat, nucleum pastum æternum administrat. Hoc nucleum, hoc verbum, inter vtrumque nos illuminet, & vsque in cubiculum Genitricis suæ nos introducat.]

En igitur Christum fructum speciosissimum, de quo scit Chrysost. in Psal. 1. [Floruit in Patriarchis, genuit in Prophetis, dedit odorem in aduentu, maturuit in passione, comeditur post resurrectionem. Gustate ergo & videte quā sit suavis, quā solidus, quā floridus, quā omni specie ac decore plenus. Hunc fructum nos quoque decerpamus.]

Aly eiusdem Aaronice virgæ fructus, dimissi.

428. Poterant & inter huius virgæ fructus referri, insignes quique effectus, à celebratissima Aaronis virga editi; qui omnes in Christum cadunt. Hanc

sanē virgam, quæ postea fronduit, torque incarnati Verbi mysteria quæ hactenus profecti sumus, præfigurauit, fuisse illam ipsam quas prius ē manu Moysis emissa in colubrum versa est, & alia rupi aquas elicit; torque mirabilium patrandorum organum fuit, Rupertus (cite considerauit l. 4. in regul. S. Bened. c. 4. Hinc quanta leges insignium symbolorum ad exponendam Christi effectiōnem & eiusdem effectiōnis finem? Versionem sanē virgæ in colubum, adumbrasse Verbi Dei corporationem, Eucherius hom. 3. de Pasch. perpulchrè profequitur & longè ante S. Iren. l. 3. c. 29. vbi præmissa ea Incarnationis imagine quæ Dan. 2. proponitur, lapidis scilicet sine manibus excisi, subdit. [Propter hoc & Moyses ostendens typum, proiecit virgam in terram, vt ea Incarnata, omnem Ægyptiorum præuicationem quæ insurgebat aduersus Dei dispositionem, argueret & absorberet, & vt ipsi Ægyptij testificarentur, quoniam dignus est Dei, qui salutem operatur populo & non Iosephi filius.] Multos ibidem in eam sententiam annotat Ferrardentius, quibus addendus S. Cyrillus lib. 2. de ador. & qui hunc locum & alia pleraque de Christo per virgam expresso, addens Ambrosius in conspectu cum Serapione lib. 1. sub finem. Consulto tamen abstineo ista expatiatione, quod non spectet ad virgam Aaronis prout frondentem, quod est effectiōnis ac finis Christi symbolum, in quo nunc versamur.

Vsus doctrina.

Quare his dimissis, vsum potiùs doctrinæ proposuimus, quem petere licet ex Origene hom. 2. in Psal. 38. sub fin. vbi incidens in virgam nucem, Hieremias per visum obiectam, considerat non abs. re. vna cum virga nucis, exhibitum esse cacabum: vt discamus qui virgam oblatam non apprehenderint, nec per eam à malis auerſi, profecerint in bono; qui inquam Christo non adhaeserint, & in eo semper prouchi ad vltiora fatigerint, tradendos fore in cacabum flammæ, luituros focordiam.

